

فهرست‌نویسی پیش از انتشار

حییم. سلیمان. ۱۲۶۶ - ۱۳۴۸.

فرهنگ معاصر انگلیسی - فارسی یک جلدی / سلیمان حییم: ویراستار ارشد نرگس انتخابی؛ ویراستاران آریتا عباسی ... او دیگران |. اویراست ۱۴. تهران: فرهنگ معاصر، ۱۳۸۵.

۱۲۷۰ ص.: جدول.

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.

S. Haim. Farhang Mouser english -
persian dictionary second edition.

ص.ع. به انگلیسی:

ویراست قبلی این کتاب تحت عنوان فرهنگ معاصر انگلیسی - فارسی یک جلدی دارای مهم‌ترین و متداول‌ترین لغات و عبارات انگلیسی و برابریهای فارسی آنها (در حدود ۶۰۰۰۰ لغت) بوده است.

۱. زبان انگلیسی - واژه‌نامه‌ها - فارسی. الف. عنوان. ب. عنوان. فرهنگ معاصر انگلیسی - فارسی یک جلدی دارای مهم‌ترین و متداول‌ترین لغات و عبارات انگلیسی و برابریهای فارسی آنها (در حدود ۶۰۰۰۰ لغت).

۴۲۳ / ف

PE ۱۶۲۵ / ح ۹۶۷

۱۳۸۴

۳۸۶۷۲ - ۸۴م

کتابخانه ملی ایران

ISBN 978-964-8627-25-0

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۲۷-۲۵-۰

فرهنگ معاصر

انگلیسی - فارسی

یک جلدی

ویراست دوم

سلیمان حیم

فرهنگ معاصر

فرهنگ معاصر

ساره ۱۵۲، خیابان دانشگاه، تهران ۱۳۱۴۷۴۴۶۸

تلفن: ۶۶۹۵۴۶۳۲ فکس: ۶۶۴۱۷۰۱۸

E-mail: info@farhangmoaser.com

Website: www.farhangmoaser.com

فرهنگ معاصر انگلیسی - فارسی یک جلدی

سلیمان حیم

ویراست دوم

چاپ پنجم: ۱۳۸۹

حروف‌نگاری، طراحی و چاپ:

واحد کامپیوتر و چاپ فرهنگ معاصر

حق چاپ محفوظ است

کلیه حقوق این اثر متعلق به «مؤسسه فرهنگ معاصر» است و هر
نوع استفاده بازرگانی از این فرهنگ اعم از زیراکس، بازنویسی،
ضبط کامپیوتری و یا تکثیر به هر صورت دیگر، کلاً و جزئاً،
ممنوع و قابل تعقیب قانونی است.

ناشر از همکاران زیر که در تدوین این اثر مشارکت داشته‌اند صمیمانه تشکر می‌نماید.

ویراستار ارشد
نرگس انتخابی

ویراستاران
آزیتا عباسی
حیات عامری
عادل بیابانگرد جوان

حروف‌نگاری
سمیه خلیلی
شهین طهماسبی

نمونه‌خوانی
مریم رسولیان
پریوش اتلاچیان
شیرین مفتح‌دی
آسیه سیدی

Editor-in-Chief
Nargues Entekhabi

Editors
Azita Abbasi
Hayat Ameri
Adel Biabangard-Javan

Computer Operators
Somayeh Khafili
Shahin Tahmasebi

Proofreaders
Maryam Rassouljan
Parivash Alaeian
Shirin Motamedi
Asieh Seyedi

سخن ناشر

دانش پژوهان، مترجمان، دانشجویان و همه کسانی که با فرهنگ‌های عمومی سروکار دارند می‌دانند که زنده‌یاد سلیمان حمیم، پیشگام فرهنگ‌نویسی دوزبانه در ایران بود و مجموعه فرهنگ‌های معروف و پرفایده‌ای که او تألیف کرده است سال‌ها یگانه مرجع معتبر در نوع خود بوده‌اند و هنوز هم مورد اعتماد دانش پژوهان هستند.

مؤسسه فرهنگ معاصر، ناشر فرهنگ‌های دوزبانه حمیم، از آغاز تأسیس، یکی از هدف‌ها و آرزوهایش ویرایش و روزآمد کردن این فرهنگ‌ها بوده است. ما با این هدف، به تدریج با ظرایف و، به اصطلاح، چَم و خَم‌های ویرایش و نوسازی فرهنگ‌ها آشنا شدیم و دانستیم که گذشت زمان، ویرایش فرهنگ‌های حمیم را امری حتمی و ضروری کرده است اما این کار را نمی‌توان یکباره با دگرگون کردن ساختار کلی آنها آغاز کرد و ابتدا باید گرد و غبار زمان را از چهره آنها پاک کنیم (ویرایش صوری) و سپس با تأمل و شکیبایی و نیز با استفاده از شیوه‌ها و امکانات پژوهشی و اجرایی نوین، به روزآمد کردن آنها (ویرایش محتوایی) بپردازیم.

گام نخست را با ویرایش فرهنگ کوچک انگلیسی-فارسی حمیم برداشتیم که ثمره آن در سال ۱۳۸۳ (ویراست چهارم) به بار نشست و امروز که پیش از یک دهه تجربه را در این زمینه پشت سر نهاده‌ایم تمام فرهنگ‌های حمیم مراحل مختلف نوسازی و ویرایش (صوری یا محتوایی) را طی کرده و منتشر شده‌اند و ویراست جدید فرهنگ بزرگ فارسی-انگلیسی حمیم به زودی منتشر خواهد شد.

کتابی که پیش روی شماست ویراست دوم فرهنگ یک جلدی انگلیسی-

فارسی حمیم است که با همت و تلاش همکاران ما در واحد پژوهش فرهنگ معاصر به انجام رسیده است. این فرهنگ با بیش از هفتاد هزار مدخل، پاسخگوی نیازهای مختلف مراجعه‌کنندگان به یک فرهنگ عمومی است و دگرگونی‌های ویرایشی و ویژگی‌های آن در گزارش ویراستار آمده است.

داود موسایی

فرهنگ معاصر

به پاس حق شناسی از کار فرهنگی زنده یاد
سلیمان حمیم و به خاطر ارزش تاریخی این مقدمه، آن را
به همان صورتی که بود حفظ و چاپ کرده ایم.

دییاجه [مؤلف]

سپاس فراوان به درگاه خداوند مهربان که با اعطای نعمت حیات مؤلف را توفیق داد تا بار دیگر قدمی در راه خدمت به جامعه بردارد و پس از تألیف فرهنگ بزرگ انگلیسی به فارسی که در دو جلد منتشر شده بود یک فرهنگ یک جلدی نیز در دسترس عموم بگذارد. چه از یک طرف به قول ناشرین لازم بود جنس ایشان به اصطلاح بازرگانی «جور» باشد و از طرف دیگر وضع مالی طبقات مختلف و به ویژه دانش آموزان بایستی در نظر گرفته می شد تا هرکس به فراخور استطاعت خود بتواند فرهنگی از انگلیسی به فارسی برای خود تهیه کند. البته در این تألیف نوین حتی المقدور کوشش شده است که آنچه متناسب با حجم یک فرهنگ یک جلدی است درج شود تا مورد استفاده دانش آموزان و حتی مترجمین و بازرگانان واقع شود.

مؤلف همیشه منتظر و آرزومند است که برادران وطن حق برادری را بدین شکل ادا کنند که هرگاه اشتباهاتی در متن فرهنگ سوای آنچه از ناحیه مطبوعه به نظر می رسد ملاحظه می کنند مستقیماً و با صراحت لهجه ما را از آن اشتباهات آگاهی دهند، چه خرده گیری غیابی (اگر غیبت محسوب نشود) کمکی هم به منظور اصلاح نمی کند و از جاده اصلاح طلبی منحرف می شود.

در خاتمه مؤلف موظف است که به کلیه دوستان و آشنایانی که در حین تألیف این فرهنگ طرف مشورت وی بوده و از دادن معادل های فنی و علمی برای پاره ای لغات دریغ نکرده اند تشکرات قلبی خود را تقدیم دارد.

نیز لازم می داند از اقدام ناشرین این فرهنگ که با گذاردن سرمایه خود همت به طبع و نشر آن گماشته و همواره از این گونه خدمات اجتماعی مضایقه نمی کنند ابراز قدردانی نماید.

س. حمیم

تیرماه ۱۳۳۱

ویرایش فرهنگ یک جلدی حمیم

کارهای انجام شده در این ویرایش به شرح زیر است:

۱. گسترش

به بدنه فرهنگ قدیم در حدود ۱۵,۰۰۰ مدخل جدید اضافه شده است. این مدخل‌ها که از بانک اطلاعات فرهنگ معاصر استخراج شده‌اند بیشتر اشاره به مفاهیم جدید دارند. برای حفظ سبک و سیاق و روش کار حمیم، شیوه‌ارائه اطلاعات در مدخل‌های جدید و قدیم یکدست شده است.

۲. ترتیب الفبایی

کلیه مدخل‌های فرهنگ برحسب ترتیب الفبایی تنظیم شده‌اند، بدین معنی که مدخل‌هایی که در فرهنگ قدیم کنار هم آمده بودند، در ویرایش جدید جدا شده و هر یک در محل الفبایی درست قرار گرفته است. در شیوه جدید پیدا کردن کلمه مورد نیاز آسان‌تر و سریع‌تر است.

۳. تلفظ

تلفظ کلیه سرمدخل‌های فرهنگ قدیم بر اساس الفبای آوانگار بین‌المللی (IPA) بازبینی و در صورت لزوم تصحیح شده است. بخش تلفظ به سرمدخل‌های فاقد تلفظ – که تعدادشان در فرهنگ قدیم قابل توجه است – اضافه شده است. تلفظ مدخل‌هایی که از بانک اطلاعات استخراج شده‌اند، براساس IPA تنظیم شده است. در صورتی که تلفظ امریکایی کلمه با تلفظ بریتانیایی آن که تلفظ مبدأ فرض شده، تفاوت داشته باشد، این تفاوت نشان داده شده است.

۴. مقوله‌های دستوری

با تهیه فهرست جدیدی از مقوله‌های دستوری، کلیه مقوله‌های دستوری بازبینی، یکدست و در صورت لزوم تصحیح شده‌اند. مرز میان مقوله‌های دستوری با علامت □ مشخص شده است.

۵. تصریف

صورت‌های تصریفی (بی‌قاعده) جلوی سرمدخل آورده و در محل صحیح الفبایی به صورت مدخل ارجاعی ثبت شده است. در صورتی که تصریف امریکایی با بریتانیایی تفاوت داشته باشد، این تفاوت نشان داده شده است.

۶. برچسب‌ها

برچسب‌های سبکی (مانند محاوره، کهنه و ...) و گونه‌ای (مانند در امریکا، در اسکاتلند و ...) که در فرهنگ قدیم به صورت اختصارات انگلیسی کنار سرمدخل آمده بود، حذف شده است. این برچسب‌ها، در بخش معادل‌ها به فارسی آمده‌اند.

برچسب‌های جغرافیایی (مانند *Turk, Rus* و غیره) که به صورت اختصاری کنار سرمدخل آورده شده‌اند، تنها جنبهٔ ریشه‌شناختی دارند و به کاربرد کلمه در مناطق انگلیسی‌زبان اشاره نمی‌کنند.

۷. معادل‌های فارسی

کلیهٔ معادل‌های فرهنگ قدیم و معادل‌های مدخل‌های اضافه‌شده بازبینی، یکدست و در صورت لزوم اصلاح شده‌اند. تلاش شده سبک و سیاق حمیم در معادل‌دهی حفظ شود، با این حال اگر معادلی بیش از اندازهٔ مهجور بوده است، برای روشن شدن مطلب، معادل امروزی به آن اضافه شده و یا با استفاده از شیوه‌های جدید فرهنگ‌نگاری از جمله تحدید، با آوردن توضیحاتی در مورد حوزهٔ کاربرد کلمه (مثل جانورشناسی، پزشکی، کامپیوتر و ...) حد و مرز معنایی کلمه مشخص شده است.

۸. سطوح معنایی

در ویرایش جدید سه سطح معنایی قائل شده‌ایم:

معادل‌های هم‌معنا که با علامت ویرگول از هم جدا شده‌اند، می‌توانند در صورت لزوم در متن به جای یکدیگر به کار روند.

معادل‌هایی که تفاوت ظریف معنایی دارند با علامت نقطه ویرگول جدا شده‌اند. این معادل‌ها را نمی‌توان در متن به جای یکدیگر به کار برد.

معادل‌هایی که به حوزه‌های معنایی متفاوتی تعلق دارند با شماره گذاری از هم جدا شده‌اند.

۹. زیرمدخل‌ها

در صورتی که کلمه‌ای در فرهنگ قدیم به صورت زیرمدخل آمده باشد ولی در گذر زمان شأن مدخل پیدا کرده باشد، این زیرمدخل در ویرایش جدید مدخل شده است.

۱۰. سطوح زیرمدخل‌ها

با تعیین سه سطح برای زیرمدخل‌ها، آشفتگی فرهنگ قدیم اصلاح شده است. سطح اول مثال‌ها هستند که با قلم نازک در انتهای معادل‌های فارسی آمده‌اند. مثال‌ها کاربرد کلمه در جمله را نشان می‌دهند و صرفاً به معادل‌هایی که در حوزه‌های معنایی آمده‌اند، اشاره دارند.

سطح دوم عبارات اصطلاحی هستند که با قلم مشخص و به ترتیب الفبایی پس از مثال‌ها آمده‌اند. این عبارات به کاربرد خاص کلمه در کلیشه‌های مشخص اشاره دارند. معادل‌های عبارات اصطلاحی (الزاماً) با معادل‌های فارسی کلمه همخوانی ندارد. در صورتی که برای این‌گونه عبارات مثالی آورده شده باشد، این مثال با قلم نازک ذیل عبارت مربوطه آمده است. سطح سوم افعال گروهی هستند که با قلم مشخص و به ترتیب الفبایی پس از عبارات اصطلاحی آمده‌اند. افعال گروهی آن دسته از افعال هستند که فعل الزاماً همراه یک حرف اضافه، قید و ... می‌آید و معنی این ترکیب کاملاً با معنی فعل اصلی تفاوت دارد.

۱۱. مدخل‌های دستوری

در ویرایش جدید، مدخل‌های دستوری مثل حروف تعریف، ضمائر و ... دسته‌بندی و با یک روش واحد بازبینی و اصلاح شده‌اند. از آنجا که مدخل‌های دستوری بیشتر شأن کاربردی دارند تا معنایی، توضیحات مناسب کاربردی نیز در این‌گونه مدخل‌ها آورده شده است.

۱۲. نکات کاربردی

با افزودن نکات کاربردی که در کادرهای جداگانه در بدنه فرهنگ آمده‌اند، توضیحاتی در مورد کاربرد کلمه آورده شده است. این نکات به موارد ظریفی اشاره دارند که برای کاربران خارجی مشکل‌آفرین هستند.

۱۳. رسم الخط فارسی

رسم الخط بخش فارسی فرهنگ به طور جداگانه ویرایش و یکدست شده است. در این ویرایش سعی شده رسم الخط اولیه حیم از جمله سرهم‌نویسی تا حدودی حفظ شود. با این حال موارد مهجور و مواردی که بدخوانی و بدفهمی دارند، اصلاح شده‌اند.

۱۴. ارجاعات

تمام ارجاعات فرهنگ به طور جداگانه کنترل و ارجاعات کور تصحیح شده است.

نشانه‌ها

نشانه‌های به کار رفته در این ویرایش به شرح زیر است:

نشانه □

colander /ˈkɒləndə(r)/ *n*, *v*

● مقوله دستوری پس از این

۱. صافی □ ۲. بالودن؛ صاف کردن؛ آبکش کردن

نشانه عوض می‌شود

نشانه ( )

drove³ /ˈdrɒv/ *n*

● کلمه داخل پرانتز کاربرد

قلم (حجاری)

اختیاری دارد

disorganize /dis'ɔ:gənəɪz/ *v*

● کلمه داخل پرانتز جایگزین

اسمی است که معنی فعل را کامل
مختل کردن، سازمان (چیزی) را به هم زدن
می‌کند

four-wheel drive /,fɔ: wi:l 'draɪv/ US: hwɪ:l/ *adj*, *n*

● در مدخل‌هایی که صفت و اسم
هستند، اگر کلمه داخل پرانتز را
نخوانیم صفت و اگر کلمه داخل
پرانتز را بخوانیم، اسم است. مرز
مفوله در اینجا مشخص نشده
است.

دو دیفرانسیل (صفت)

وسيله نقلیه دو دیفرانسیل

وسيله نقلیه دو دیفرانسیل (اسم)

نشانه /

laboratory /lə'bɒrətɪ/ US: 'læbrə:tɔ:n/ *n* [*pl* -ries]

● برای صرفه‌جویی در جا و

۱. آزمایشگاه ۲. کارخانه شیمیایی / داروسازی ۳. کارخانه
مواد آتنگ‌گیر

پرهیز از تکرار، نشان‌دهنده
معادل دیگر

شماره ۲ یعنی کارخانه شیمیایی،
کارخانه داروسازی

نشانه / /

Nobel Prize /ˈnɒbəl 'praɪz/ *n*

● نشان‌دهنده بخش تلفظ جایزه نوبل
سرمدخل

نشانه اندیس

old giri¹ /ˈəʊld ɡa:ɪ/ *n*

● نشان‌دهنده سرمدخل‌های [مدرسه] شاگرد سابق

old giri² /ˈəʊld ɡa:ɪ/ *n*

هم‌نویسه که از لحاظ دستوری، ریشه‌شناختی، تلفظی و غیره با هم فرق دارند.
تکیه در تلفظ دو مدخل بالا متفاوت است.

نشانه =

paederast /ˈpedərəst/ *n* = **pederast**

● نشان‌دهنده ارجاع به مدخلی که اطلاعات کامل در آن آمده است.

PPS /pi: pi: 'es/ *n* = **Parliamentary Private Secretary**

[در بریتانیا] منشی مخصوص پارلمانی

● در اختصارات، بیانگر صورت کامل سرمدخل

نشانه [ ]

pharynx /ˈfærɪŋks/ *n* [**pl** **pharynxes** or **pharynges**]

● مشخص‌کننده تصریف در بخش انگلیسی

revolving door /rɪˌvɒlvɪŋ 'dɔ:(r) US: -ˌvɔ:lɪv-/ *n*

۱. درِ گردان، درِ چرخان ۲. [مجازاً] تغییرات سریع پرسنلی

● بیانگر برچسب سبکی

reforestation /rɪˌfɒrɪ'steɪʃn US: -ˌfɔ:r-/ *n*

[در آمریکا] تجدید جنگل‌کاری، احیای جنگل(ها)

● بیانگر برچسب گونه‌ای

pain /peɪn/ *n, vt*

۱. درد ۲. رنج؛ زحمت ۳. اندوه، محنت ۴. [در جمع] درد زایمان ۵. زحمت دادن به

● بیان‌کننده کاربرد دستوری خاص

pyrus /paɪrəs/ *n*

[گیاهشناسی] جنس سیب و گلابی

● بیان‌کننده حوزه کاربرد خاص

- برای ارائه توضیحات پاینت **pt²** / paint / n [p/ pts] = pint
 [= پیمانه‌ای تقریباً برابر با ۰/۵۷ لیتر در بریتانیا و ۰/۴۸ لیتر در آمریکا]
 دایرةالمعارفی
- نشانه کسره اضافه در **Macedonian** / ,maesi'daʊniən / *adj, n* ۱. مقدونی.
 معادل‌های صفات انگلیسی که در [مربوط به] مقدونیه □ ۲. اهل مقدونیه. مقدونی
 فارسی اسم هستند
- برای ارائه هرگونه توضیحی که [از لحاظ جنسی] بالغ **pubescent** / pju:'besənt / *adj*
 معنی معادل را روشن تر می‌کند